

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/236/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1113228042
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1113228042.3

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Považana a členov senátu JUDr. Janky Richterovej a JUDr. Milana Chalupku, v právnej veci žalobcu: Z.. H. U., Q.. XX.XX.XXXX, U. T. X., Y. Č.. XX, zast. JUDr. Martinom Bezákom, PhD., advokátom v Bratislave, Klincová č. 15, proti žalovanému: G. F., Q.. XX.XX.XXXX, U. T. U., F. Č.. X, o ochranu osobnosti a o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I v Bratislave zo dňa 20. apríla 2018 č.k. 10C/161/2013-381 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100%.
Žalobcovi priznáva nárok na náhradu tohto odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1/Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 6. apríla 2016 č.k. 10C/161/2013-296 uložil žalovanému povinnosť doručiť žalobcovi písomné ospravedlnenie v tam uvedenom znení, žalovanému ďalej uložil povinnosť uverejniť na svoje vlastné náklady toto písomné ospravedlnenie na internetovej stránke svojho blogu <http://alozjhlna.blog.sme.sk/>, na internetovej stránke Tlačovej agentúry Slovenskej republiky <http://www.tasr.sk/>, a na internetovej stránke <http://www.hlavnespravy.sk/>, a to spôsobom, akým na internetovej stránke uverejnil nepravdivé tvrdenia o žalobcovi. O trovách konania si súd prvej inštancie vymienil rozhodnúť do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2/Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd rozsudkom zo dňa 16. januára 2018 č.k. 5Co/250/2016-367 vyššie označený rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, týkajúcej sa textu ospravedlnenia, zmenil, vo zvyšku napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3/Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací svojím uznesením zo dňa 27. júna 2019 č.k. 2 Cdo/211/2018 - 415 dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. januára 2018 č.k. 5Co/250/2016 - 367 odmietol, súčasne vyslovil, že žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4/Teraz napadnutým uznesením súd prvej inštancie rozhodol o trovách prvoinštančného konania tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v časti ochrany osobnosti v celom rozsahu, žalobcovi naopak uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v časti nemajetkovej ujmy v celom rozsahu. Rozhodol tak s poukazom na ust. § 255 ods. 1 a 256 CSP, konštatujúc, že bolo potrebné zohľadniť zavinenie žalobcu vo vzťahu k zastaveniu konania v časti uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 euro, ktorý zobral žalobu v tejto časti späť bez uvedenia dôvodu a preto z procesného hľadiska to bol žalobca, ktorý zaviniel, že konanie muselo byť v tejto časti zastavené a preto je povinný v tejto časti nahradiť žalovanému trovy konania. Zároveň súd posúdil pomer úspechu a neúspechu sporových strán v konaní vo vzťahu k žalobe v časti ochrany osobnosti a dospel k názoru, že vzhľadom na vyhovenie žalobe v tejto časti mal žalobca voči žalovanému v konaní plný úspech a preto priznal nárok na náhradu trov konania v časti ochrany osobnosti v celom rozsahu žalobcovi.

5/Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie žalobca namietajúc nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Konanie o ochranu osobnosti podľa neho nemožno rozdeliť na dve samostatné časti, toto predstavuje jeden nedeliteľný celok, v ktorom súd poskytuje ochranu osobnostným právam žalobcu. V prípade, ak súd dospeje k záveru, že žalovaný zasiahol do osobnostných práv žalobcu, má vo veci plný úspech žalobca, a to aj v prípade, ak súd následne dospeje k záveru, že žalobcovi postačí na reštitúciu jeho osobnostných práv napr. ospravedlnenie, z ktorého dôvodu mu neprizná požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Rozhodnutie, či súd prizná žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je podľa § 13 ods. 3 O.z. na jeho vlastnej odôvodnenej úvahe, žalobca je v otázke náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a jej konkrétnej výšky odkázaný na voľnú úvahu súdu, preto ju v konaní nemusí preukazovať, musí ju len vyčíslieť na základe svojej subjektívnej úvahy. Subjektívna povaha tejto náhrady je okrem iného aj dôvod, prečo nemôže byť žalovaný nikdy v omeškaní s jej plnením vo výške vyčíslenej žalobcom pred tým, ako súd takúto náhradu žalobcovi prizná v rozsahu podľa vlastnej úvahy. Žalobca preto nenesie žiadnu procesnú zodpovednosť za to, že mu súd nepriznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch buď vôbec alebo v ním požadovanej výške, aj keď bol vo veci samej úspešný, preto sa nepriznanie tejto náhrady nemôže odraziť na jeho práve na plnú náhradu trov konania. Súd prvej inštancie uvedené princípy pri výklade ustanovení § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP nerešpektoval, pri jeho výklade by totiž mohlo dôjsť k absurdnému záveru, že žalobca, do ktorého osobnostných práv bolo neoprávnené zasiahnuté, má žalovanému, ktorý je pôvodcom tohto zásahu, zaplatiť náhradu trov konania, v ktorom súd poskytol žalobcovi ochranu pred takýmto zásahom. V tejto súvislosti žalobca poukázal na nález Ústavného súdu SR zo dňa 10. 2. 2009 č.k. III. ÚS 273/08 - 22, resp. nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 22. 6. 2000 sp. zn. III. ÚS 170/99. Nakoniec odvolateľ upozornil na skutočnosť, že ani jedno z ustanovení Civilného sporového poriadku aplikované súdom prvej inštancie neumožňuje súdu, aby ukladal stranám povinnosť vzájomne si nahrádzať trovy konania. Žalobca preto navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil a žalovanému uložil povinnosť náhrady trov konania žalobcovi v plnom rozsahu.

6/Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

7/Odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu v rozsahu a z dôvodov ním vymedzených (379, 380 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že toto je dôvodné.

8/Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca žalobou okrem morálneho zadostučinenia pôvodne uplatnil i náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 50.000 eur, v ktorej časti vzal podaním z 11. novembra 2015 žalobu späť, súd prvej inštancie konanie v tejto časti zastavil uznesením z 18. januára 2016 č.k. 10C/161/2013-235.

9/Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Uvedené zákonné ustanovenie vyjadruje zásadu zodpovednosti za výsledok konania (zásadu úspechu), čo znamená, že strana, ktorá mala vo veci plný úspech, má právo na náhradu všetkých trov konania proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Táto zásada platí ako v konaní pred prvoinštančným súdom, tak aj v odvolacom resp. dovolacom konaní, pričom každé štádium konania sa neposudzuje osobitne, ale podľa celkového úspechu vo veci.

10/Zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje.

11/V danom prípade ak žalobca bol úspešný v hlavnom predmete konania, ktorým je ochrana osobnosti (a nielen jedna jeho zložka - náhrada nemajetkovej ujmy), má nárok na plnú náhradu trov konania ako strana úspešná v konaní. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ustálenú judikatúru, ktorá nespochybňuje tvrdenie, že v prípade domáhania sa nárokov - ospravedlnenia a nemajetkovej ujmy v peniazoch sa jedná o dva samostatne žalovateľné nároky, avšak zároveň uvádza, že oba nároky sú dôsledkom protiprávneho konania, ktorým žalovaný neoprávnenne zasiahol do práva na ochranu osobnosti (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/48/2013) a nie je preto možné tieto nároky oddeľovať. Rozhodujúcou je ochrana osobnostných práv, do ktorých zásahom žalovaného bolo zasiahnuté a v ktorej bol žalobca úspešný bez ohľadu na skutočnosť, že v jednej z foriem - právnych prostriedkov ochrany tohto práva úspešný nebol. Tento záver napokon vyplýva aj z judikatúry Najvyššieho súdu SR v konaniach vedených pod sp. zn. 5MCdo 7/2010, 3MCdo 4/2009, 5 Cdo 202/2009,

kde najvyšší súd konštatuje, že priznanie náhrady trov konania je dané, ak je žalobca úspešný v hlavnom predmete konania, ktorým primárne je ochrana osobnosti a nielen jeho jedna zložka, ktorou je priznanie finančného zadosťučinenia v peniazoch. Rozhodovanie súdov má mať aj aspekt spravodlivosti, pričom je potrebné poukázať i na zásadu vyslovenú v ÚS 56/05, IV. ÚS 147/08 <<http://merit.slv.cz/IV.US147/08>>, podľa ktorého v rámci rozhodovania o trovách konania je potrebné dbať na to, aby nikto len z dôvodu, že uplatní svoje základné právo na súdnu ochranu, neutrpel materiálnu ujmu v dôsledku inštitútu platenia trov konania.

12/Odvolaciu súdu potom neostalo než napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmeniť podľa § 388 CSP a žalobcovi ako celkom úspešnej strane sporu nárok na náhradu trov prvoinštančného konania priznať (§ 255 ods. 1 CSP).

13/O nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnému žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania priznal v rozsahu 100% s tým, že o výške celej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

14/Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).